

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120

Hát mi zsidók, hol vagyunk?

Nagy az élénkség a román belpolitikai berkeiben. A liberális párt és a nemzeti parasztpárt egyesült erővel indulnak neki kormánybuktatási akciójuknak. Bennünket lényegében nem érdekel a szűkebben értelmezett párt-harc, mert hiszen a zsidóságnak igen kényes dolog, ha bármelyik párttal szemben is szimpátiájának vagy antipátiájának is adna kifejezést. Többször irtuk s most csak megismételhetjük, hogy lényegében sokkalta több jót nem várunk egyik párttól sem, mint a másiktól, mikély uralomra kerülnek. De azért konstatálhatjuk, hogy a legtöbb érzelmi szál politikailag, az erdélyi zsidóságot a nemzeti parasztpárthoz fűzte. Természetesen ez az érzellem addig lángolt magasan, amíg a párt uralomra nem került. Azután már sokkalta enyhébb volt a szeretet megnyilvánulása — mindkét részről.

De nem megyünk vissza a múltba, hanem arról irunk, hogy mi lesz a jövőben? Mi legyen a zsidóság útja ebben a mai konstellációban? Kösse le magát az ellenzék kormánybuktatási programjához, avagy sem?

Egyszerű a válasz. Ne csatlakozzék egyik párthoz sem, s főképen addig nem, amíg egyrészt ez a román pártok közötti ad hoc barátság művejlődését nem tudja, másrészt, amíg a Zsidó Párt keretel nem telnek meg életdusabb mozgalmi lendüléssel.

A pártok harcában új hangot ütött egyik magyarpárti képviselő nyílt levele, amelyet Vajda Sándorhoz, a volt miniszterelnök, a nemzeti párti politikushoz intézett. Ebben a nyílt levélben elpanaszolja a magyarság baját, a községi választások elhalasztása, a magyarpárti tagoknak több helyen — többek között Nagyváradon — való elgáncsolása ügyében. Az itt a nagy kérdés — írja a cikkben — hogy a nemzeti parasztpárt miért nem emeli fel tiltakozó szavát, amikor Nagyváradon a két magyarpárti ideiglenes tanácsfag közül egyet kibuktattak és két nemzeti párti kerül be hirtelen a tanácsba? A „Patria” és egyik nemzeti párti vezérférfiu megadják a választ ezekre a kérdésekre.

De ki ad nekünk választ arra, hogy mi lesz a zsidósággal? Mi lesz a zsidóság képviseletével ott, ahol a kormányzás részbeni ellátásában a nemzeti párt is helyet kap? Gondolja-e a nemzeti parasztpárt, hogy jöhet idő, amikor megint „zsidó testvérek” címen voksokat kellene szállítsunk, akkor már valami érdeme is kellene legyen ennek a pártnak abban, hogy a zsidóság nem lesz nullaként kezelve politikai szempontból. Az ellenzékiség kenyerét évek óta evő nemzeti párt reméliük kvizió alá veszi kormányzása

alatt folytatott zsidó-politikát. Ha ezt megtenné, esetleg szándékában van, úgy csak azt ajánljuk, egyelőre szerényen, de céljaink és terveink biztos tudatában, hogy ne feledkezzenek meg a román politikások egy percre sem Erdély háromszézerényi zsidójáról sem, amely — bát-

ran mondhatjuk a legutóbbi választások eredménye után — nem elhanyagolható erőt jelent a politikai arénában.

Mi is itt vagyunk, élünk és létezzünk — ezt izenjük a román pártok politikusainak és csak annyit mondunk — számoljanak velünk!

Wézel Albert elnök nyilatkozott a „Népünk”-nek a Központi Iroda aktuális kérdéseiről és az erdélyi zsidóságot érdeklő nagyjelentőségű problémákról

Legutóbbi számunkban az objektivitás hangján emlékezünk meg arról, hogy a Központi Iroda részéről olyan injuriák történtek az utóbi időben, melyek nem alkalmasak arra, hogy végre helyreállíthódjék az a megbolygatott, illetőleg soha helyre nem állított harmónikus együttműködés, amely okvetlen szükséges, a zsidóság kulturális és gazdasági együttműködése és összetartása érdekében.

Bennünket mindenkor az objektivitás vezett, s ezért kettős örömről szolgál, hogy cikkünk megjelenése után néhány napra alkalmunk volt Nagyváradon személyesen beszélni Wézel Albert főrabbi központi irodai elnök ural, aki részletesen megvilágította az egész kérdéskomplexumot és mert felvilágosításai után úgy látjuk, hogy nem rajta mulik, hogy a kívánt harmónikus együttműködés alapjai megteremtődjenek, ez reményt nyújt mindannyiunknak arra nézve, hogy ha nehezen is, de végül mégis meglesz a várva várt békés együttműködés, a hitközségek és az Iroda között.

Wézel Albert főrabbi ur a következőkben adta meg felvilágosításait:

Bukarestben voltam, a zsidóságot érintő igen fontos kérdésekben, amelyekre vonatkozólag majd később nyilatkozom. Távol-
létemben történt, hogy az Iroda adminisztrációs szervei megkérdezésem és tudtom nélkül olyan intézkedéseket tettek, amelyek nem fedik intencióimat. Tény az, hogy az irodai hozzájárulások érdekében erőlyes lépésekre szántam rá magam és ennek következményei voltak azok az erőlyes sürgetések, amely minden hitközségnek elmentek. Viszont teljesen intencióim ellenére történt az a bizonyos „elgaloppozás” hogy az egyes hitközségek metszői, minden hivatalos ut megkerülésével kaptak felszólítást, a vágatás beszüntetéséről, amennyiben nem lép életbe a pótgabella díj. Az sem volt az én utasításom, hogy olyan egyének is kapjanak erre vonatkozólag figyelmeztető táviratokat, akik semmiféle hivatalos funkciókat nem töltenek be az illető hitközségeknél, hanem kis hitközségek delegátusai voltak a konferenciákon és ennek folytán állítólagos tendenciából mentek volna ki — helytelenül bár — az ominózus táviratok.

A tordai főrabbi, látván a felzudulást, amelyet az intézkedés az összes hitközségeknél keltett, dacára magas korának, szükségességnek látta, hogy az összes nagyobb hitközségeket személyesen felkeresse és exkuzációja után megtalálja azt a platformot, amely lehetővé teszi a további békés együttműködést. Kolozsvárt volt először, ahol sikerült a hitközségnek Glánsner Akiba főrabbi, Biró Andor hitközségi elnök, Hochmann Jakab alelnök és a hitközségi vezetőség többi tagjaival elintézni a legbékésebben az ügyet s ma már megfelelő módot találtak arra, hogy a kolozsvári hitközség is hozzájáruljon az Iroda fenntartásához. Azután jött Nagyváradra, ahol Kűlön elnökségi ülést tartott a hitközség és Fuchs Benjámin főrabbi is egyengette a békés megértés útját. Ezen az elnökségi ülésen szintén találtak olyan alapot, hogy azzal Wézel Albert is meg volt elégedve és a hitközség is nagyobb megterhelés nélkül hidalta át ezt a nehéz kérdést.

A nagyváradai hitközség elnökségi ülésén, melyen Wézel Albert főrabbi is részt vett, Mittelmann Jakab elnök, résztvettek Leitner Sándor, Lebovits Hillel, Meisner Márkus, Kesztenbaum Miksa, Weiser Eisig és Wasserstrom Sándor, valamint Kirsch Henrik főjegyző. A hitközségi elnök nagyjából vázolta azt a furcsa állapotot, melynek legkirívóbb példája az, hogy a hitközségi metszőket politikai instrumentumnak használja fel és ezzel a diszciplináción üt mély sebet. Az elnökségben általában az a vélemény lett urrá, hogy képtelenség az, hogy a központi irodai alapszabályok ellenére és dacára olyan intézkedések történjenek, amelyek ellentétben vannak minden törvényes jogszokással. Az Iroda végrehajtó bizottságának nem volt joga olyan határozatokat hozni, amely az általános felzudulást kiprovovalta. Végül azt kérte a hitközség elnöksége, hogy a törvénytelenül hozott határozatot függeszék fel s akkor meg lehet találni azt a módot, amely szerint a nagyváradai hitközség, meg a többi nagyobb hitközségek is megfelelő módon járulnak hozzá az Iroda fenntartásához. Természetesen Erdély legnagyobb hitközségének határozata döntő lesz a többi hitközségek elhatározására is. — Hosszas tárgyalá-

sok után végül sikerült áthidaló megoldást találni, amelyet a hitközség elfogadhatott, mert bár anyagi áldozatot jelent számára, de nem hárihatja át közvetlenül a hitközségi tagokra, tehát nem lesz Nagyváradon pótgabellajegy, viszont Wézel főrabbi is a legteljesebb mértékben meg volt elégedve a hozott határozatokkal. Igéretet tett, hogy többé nem fordul elő az a sajnálatos ténykörülmeny, hogy az Iroda, a szolgálati ut megkerülésével iszurokat, vagy bármily intézkedéseket tegyen és léptessen életbe, amelyek a hitközségek és a rabbinátusok szuverenitását sértene.

Miután ez a fogas kérdés ily szerencsés megoldást nyert, alkalmunk volt Wézel elnökkel bukaresti utjáról is nyilatkozatra bírni, amikor is a következőket mondotta:

Mikor lesznek a rabbivizsgák?

— A rabbivizsgákra legkésőbb minden egyes rabbinak és rabbijelöltnek június hó 10-ig jelentkezni kell írásban, a vizsgázó bizottság előtt. A vizsgák június 21., 22. és 23. án lesznek Bukarestben megtartva. Akik nem jelentkeznek, azok elvesztik jogosultságukat arra vonatkozólag,

hogy bármikor is megegyeszer vizsgára mehessenek. Viszont, akik nem felelnek meg, azoknak módjuk lehet még a rossz eredményt korrigálni.

Mi van a kultusz törvény végrehajtási utasításával?

Köztudomásu, hogy a kultusz törvény végrehajtási utasítása rendkívül sok sérelmes intézkedést tartalmaz, amelyre vonatkozólag Wézel elnök napokig eljárta a minisztériumokban. Célja volt ezeknek az intézkedéseknek a megváltoztatása.

Többek között a hitközségek adóvégrehajtási joga közigazgatási uton, mely eddig az impériumban nem volt lehetséges, valószínűleg ismét érvénybe lép és ezzel olyan jogot kap vissza hitközség, amelyre égetően sürgős szüksége van, büdzséje egyensúlytartása érdekében.

Még egynéhány ügyben adott felvilágosítást a főrabbi, melyre legközelebbi számunkban visszatérünk, majd tovább utazott, hogy egyengesse a békés megértés utját és elkerültesse azokat az anomáliákat, amelyek a közélet szempontjából nem mondhatók hasznosoknak.

Schalom Asch, a világhírű író a zsidóság utjáról és Palesztináról

Avigdor Haméiri felhívása a zsidó írókhoz

Teljesen egy héttig tartott a PEN-klubok világszövetségéhez tartozó írók és költők ünneplése Budapesten, a tízedik kongresszus alkalmából. A PEN („Toll”) Londonból indult hódító útjára a legelőkelőbb szellemű angol regény- és drámaírók, John Galsworthy vezérlete alatt. Néhány esztendővel a pusztító világháború befejezése után minden kultúrországban megalakult a PEN-klubnak nevezett irodalmi egyesülés. Politikai pártállásra, felekezetre és természetesen társadalmi állásra való tekintet nélkül. Csak a nyelv volt az irányadó. Ahány nyelven gondolkodnak és alkotnak az írók, annyi klub alakult.

Igy született meg két zsidó PEN-klub: a jiddis és a héber nyelven írók társasága. Az angol, francia, német, olasz, holland, magyar, szerb stb. nyelveken író zsidóvallású írók az illető nemzetek PEN-klubjához tartoznak, s nem egyben jelentős szerepet játszanak. Így: az osztrák PEN-klubnak Félix Salten, a rendkívül önérzetes cionista író, a német PEN-klubnak Alfred Kerr, a félelmetes kritikus az elnöke.

A magyar PEN-klubban is nevezetes helyet foglalnak el a zsidóságunkhoz tartozó írók, köztük Mohácsi Jenő főtitkár, Lengyel Menyhért, Molnár Jenő, Rubinyi Mózes, akik a PEN tisztikarában foglalnak helyet, a zsidószármazású Heltai Jenő és Radó Antal mellett. A német és francia PEN-tagok tekintélyes hányada szintén a zsidóvallású írók és költők kiemelkedő pozíciójáról tesz bizonyosságot a világot formáló szellemi életben.

Nagy vívmánya a jiddis és héber nyelvű zsidó kulturának, hogy legjelesebb képviselőit külön klubok alakítására szólította fel a PEN-szövetség. A jiddis PEN-klubnak, a világhírű Schalom Asch, annyi megragadó zsidótárgyú regény, novella és színmű szerzője a vezére. Idetartozik a kitűnő David Pinsky és a szellemes Josef Tunker is. A palesztinai PEN-klubot Avigdor Haméiri (Feuerstein), a beregmezei születésű kiváló héber költő képviselte a budapesti kongresszuson.

Szalom Asch egyik legérdekesebb alakja volt a ragyogó gyülekezetenek.

Úgy fogadták, úgy ünnepelték, úgy rajzolták körül külföldi és magyar szellemi előkelőségek, diplomaták, miniszterek, társadalmi tekintélyek, mint a igazi költőfejedelmeket. Talán Budapesten érezte legközvetlenebbül a kivételes tehetségnek kijáró nagy megbecsülést és hódolatot. Mint lengyel állampolgárt a lengyel követség külön is vendégül látta.

— A zsidóságnak — mondotta, igen

határozottan Schalom Asch, senki más nem mutathatja meg az utat, amelyen haladni kell, mint ő maga. Abból, hogy mások, külső elemek akarják megszabni, mi a zsidóság teendője, hogyan kell viselkednie, milyen irányban kel haladnia, kétfős veszedelem származik. Az egyik az, hogy az idegen befolyások következtében meghasonlik a zsidóság és örökös civakodásokba fullad a legjobb akarása.

— A másik veszedelem az, hogy a beavatkozók visszaélnék a zsidóság őszinteségével s bizalmával és adott helyzetben ellenünk fordulnak, elgáncsolják, sőt elárulják őket.

— Ezért mondom és minden ellenvéleménnyel szemben fenntartom, hogy a zsidó csak önmaga írhatja elő: mi jó, mi hasznos, mi üdvös neki. Más szóval: öncéluságra kell törekedni, mint ahogy minden más nép és társadalmi közönség a maga céljai szerint válogatja meg az eszközöket.

A Szentföld problémájáról ezt mondotta Schalom Asch:

— Itt is, ott is hallani, hogy a zsidóknak nincs joguk Palesztinához. Micsoda kiferdült okoskodás ez! A zsidók jóval előbb éltek a Szentföldön mint az arabok. Kérdezem: azok a németek, akik most élnek a német birodalomban és Ausztriában ugyanazoknak az utódaik-e, akik meghódították a mai német nyelvterületet? Ugyebár, egészen másfajta népek voltak. Vagy talán a mai Franciaországot a franciák hódították meg? Dehogy! Germán és kelta néptörzsek vették meg a lábukat. Így vagyunk az arabokkal is, akiknek semmi közük sem volt Palesztina meghódításához. Egyszerűen beköltöztek oda. Persze eszünk ágában sincs kétségbe vonni a jogaikat. De ők se vonják kétségbe a miénket. Nem vallom magam nacionalista zsidónak, inkább kulturcionista-nak érzem magam.

— A zsidóságnak Palesztinában való nemzeti kialakulása, társadalmi és gazdasági megerősödése még évtizedekig fog eltaranni. Az az érzésem, hogy a Szentföld nem az európai és amerikai értelemben vett kapitalizmus talaja. Ott az egészséges kollektívizmus vonalán haladnak a dolgok. Arra kell törekedni, hogy a zsidó földművesnép legyen, vagyis az, aki volt a jeruzsálemi szentély bevonulásáig.

— Arra szeretném figyelmeztetni a szentföldi zsidókat, ne törődjenek az egyéni meggazdagodással. Láthatják száz- meg százezer példából, mire mentünk vele. Ne

ébredzenek gyűlölséget a könnyen izgatható tömegekben. Az a gazdag arab, hogy elterelje magáról a figyelmét, mindig szívesen fogja uszítani a szegényeket pár vagyonos zsidó ellen — a régi recept szerint. Az arab munkások rokonérzését sikerült megnyerni a zsidóknak azzal, hogy jobban művelték meg a földjeiket és sokkal nagyobb bért adnak a fellahoknak. Ezt a szimpátiát nem szabad eljátszani. A fellahok szívesebben dolgoznak zsidó birtokon és zsidó ipartelepen, mint másutt. Az arab nép továbbra is a zsidók oldalán lesz, főleg ha aránytalanul nagy vagyonok nem halmozódnak fel egyes zsidók kezében, ami az egész világon visszalettsést kezd kelteni — nemcsak a zsidó nagykapitalistáknál, hanem minden nemzetiségű, fajtájú és vallású vagyongalmozóknál is. A világ gazdasági és szociális rendje nagy átalakulásban van...

Avigdor Haméiri egyenesen Tel-Avivból jött Budapestre. Öt napig volt a tengeren és Triesztben szállt vonatra. A jellegzetes barnakötésű angol utlevéllel jött, de mint „palesztinai állampolgár” van elkönyvelve. Az utlevél héber, arab és angol nyelvű szövegmintákat tartalmaz. A vizumot a jeruzsálemi magyar konzulátuson kapta. A magyar konzul egy kukkot sem tud magyarul, ellenben héberül pompásan beszél.

Haméiri, ez a tagbaszakadt, zömök, atlétakülsejű poéta a következőket mondja:

— Hogy az arabok gyűlölnék bennünket? ... Hát amennyiben a fanitványok gyűlölik a mestert. Mert: fölünk tanulták a földet gazdaságosan művelni, mi ismerteltük meg vele a gyertyát, mint világítóeszközt és mi adtuk a kezébe szappant, nem szólva a modern orvostudomány és a technika áldásairól. Városaink virágzanak. Tudományunk, irodalmunk, művészetünk, ipari kulturánk a legfejlettebb színvonalon áll. Három hébernyelvű napilapunk és rengeteg folyóiratunk, szaklapunk van. A gazdasági viszonyok sokkal, de sokkal jobbak, mint Európa tulnyomó részében.

— Ami a klimát illeti, igaz, hogy meleg van, de olyan forró esték és éjszakák, mint például Középeurópában, nem fordulnak elő. Este mindig hűvösre fordul az idő, ami végtelenül kellemes. Arra szeretném kérni a zsidóvallású írókat: jöjjenek Palesztinába és nézzenek körül. Annyi új témát találnak ott minden zugban, hogy csodálkozni fognak. Az európai és amerikai írók már régen témahiányban szenvednek, folyton ismétlik magukat. Minálunk friss benyomásokat szerezhetnek. Jöjjenek, jöjjenek minél többen! ...

Azt mondta még Haméiri, hogy a kiválóbb modern zsidóhitű magyar írókat szeretné megismertetni a palesztinai zsidósággal. Főleg Szép Ernő, Emőd Tamás, Lakatos László, Molnár Jenő, Somlyó Zoltán, Baross Elemér művei érdeklik. Budapesten előadást tart, aztán Lengyelországba és Hollandiába megy felolvasó körútra.

(Budapest.)

Molnár Jenő.

CRIKVENICA

orth. **שָׁר** pensiója május 1-től nyitva. **OLCSÓ ÁRAK!!!** Finom konyha!! Kifűnő üdülőhely!!
Prospektust küld:
ENGEL M. József

A vése, hólyag, epe gyomorbántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a

paptamási

„Lithynia”
gyógyviz

Kapható mindenütt.

Központi Ierakat: **ORADEA,**
Str. N. Filipescu 23. Telefon: 176

„Államtitkár ur, nevezze ki unokaöcsémét pénztári orvossá a zsidó Rosenbaum helyébe!”

Cimünk egy idézetet jelent, egy ominózus névjegyéről, amelynek tartalma most pártant ki egy törvényszéki tárgyalás kapcsán, a nagyváradi Táblán. Nem sok kommentár kell hozzá, azért a legobjektívebben ismertetjük az ügyet a magavalóságában.

Tasnádon, ebben a szilágymegyei kisvárosban, liz éven át kifogástalanul, becsülettel látta el a munkáspénztári orvosi teendőket Rosenbaum Dezső dr. Tavaly október közepén Rosenbaum dr. a közegészségügyi minisztériumtól értesítést kap, mely szerint állásától fel van mentve; utódjává pedig kinevezi a minisztérium Pop Nicolae dr. ugyancsak tasnádi orvost.

Rosenbaum dr nem nyugszik bele, utána jár a dolognak — és nem mindennapi érdekességű részleteket tud meg elbocsátásának körülményeiről. Eppen ezért megbizsa Brüll Sándor dr nagyváradi ügyvédet, hogy az illetni Táblán indítson közigazgatási (contenciós) keresetet a közegészségügyi minisztérium ellen az elbocsátás miatt, amelyet ő törvénytelennek tart.

Brüll élőszóval is megtette előterjesztését, Roman Tacián kincslári ügyész kérte a kereset elutasítását. A bíróság már vissza akart vonulni, de ekkor még egyszer fellépett Brüll dr és szót kért. A bíróság megadta neki — és Brüll dr ekkor felnyitotta az ügy dossziéját és megmutatta a belefű-

zött kis névjegyet. A vizitkártyán ez a név állott:

Dr. LAURENTI OANEA
senator

NÁSÁUD

Mit keres Oanea dr szenátornak (aki egyébként nemrég az erdélyi róm. kath. státus elleni sovinszta támadásaival tette ismertté nevét), igen mit keres az ő névjegye Rosenbaum dr tasnádi orvos ügyiratai közt:

A választ erre a kérdésre Brüll Sándor dr úgy adta meg, hogy felolvasta a névjegyre írt románnyelvű szöveget, amely a következőképpen hangzik:

— Dr Oanea szenátor kéri dr Gh. Banu államtitkár urat, hogy adjon helyt az unokaöccse (i. i. dr Oanea unokaöccse. Szerk.) dr Pop Nicolae közegészségügyi kurzust végzett járáros orvos kérésének és nevezze ki őt a tasnádi munkáspénztár orvosává a zsidó Rosenbaum helyébe, aki nyugdíjazása ellenére még szolgálatban van; de most az ilyeneket el kell mozdítani.

Köszönettel és odaadással
1931 szeptember 29.

Dr. Oanea senator.

KATONÁK

Tavaszkodott, pészach már régen elmúlt, közeledett lagboamer napja. Szörnyűséges idők vártak akkor a szegény lengyel zsidókra. A kozákok törték rá a kis városokra, dúltak, pusztítottak, öldökölték és kardjuk élére hánytak mindenkit, aki csak utjukba került. Aki életben maradt, elmenekült az erdőkbe, barlangokba. A chéder alacsony szobája üres maradt, Izraelnek és apró gyermekeinek dala elnémult.

Senkisé tudta; mi történt vele, megölik-e, vagy ő is elmenekült a kozákok dühe elől. Talán nem is gondoltak rá. Kinek jutott volna eszébe a halálos aggodalom és szomorúság napjaiban a gyerekek hűséges barátja?

De egyszerre föltűnt Bál-Sém alakja a hegyek sűrűjében. Végigjárta a sziklák, a barlangok, az árkok buvóhelyeit és beszólt a kicsinyekhez:

— Lagboamer napja van!

— Csak nem akarja a gyerekeket most is magával vinni, ki, messzire, mint máskor? — kérdezték aggódva, hihetetlenül a szülők.

De Bál-Sém egy szót sem szólt. Apró

íjjakat, nyilakat osztott szét a gyerekek közt.

— Legyetek katonák! — szólt hozzájuk — gyerünk el hazulról, próbáljunk véget vetni a gyilkolásnak és rablásnak.

A szülők azt hitték, hogy Bál-Sém csak mulatságot akar szerezni a gyermekeknek és ezért osztja szét köztük az apró, ártalmatlan fegyvereket. De Bál-Sém kezüknél fogva ragadta meg a fiugyermekeket, vitte őket magával s mikor a szülők vissza akarták tartani őket, egy érezték, hogy erejük kevés rá, sőt bennük is valami ellenállhatatlan kedv, elszántság ébredezett, hogy nyomában menjenek és kövessék.

És Bál-Sém megindult előre, nyomában a gyermekek, íjjakkal és nyilakkal, mögöttük a felnőttek félelem, aggodalom nélkül, bizakodva, bátran. Kiléptek száműzetésük sötétjéből és úgy érezték, hogy nincs alattuk föld, nincs fölöttük sötét égboltozat, hanem az egész világ ragyogó, zengő kékség fönt, lent, mindenütt és ebben a derengő, sugárzó, tiszta kékségben, amely fölélesztette a szíveket, Bál-Sém énekelni kezdett s vele énekel az egész világ. Dala betöltötte a mindenséget, a magasságokat, a mélységeket,

A bíróság és a tárgyalóterem kisszámú közönségét láthatóan konsternálta ez a korszerű dokumentum. Voltak a közönség sorában néhányan, akiknek eszébe jutott, ki is az a Pop Nicolae dr tasnádi orvos, akinek kedvéért Oanea szenátor ur félretéteti az utból a zsidó Rosenbaumot. Miután Oanea a névjegyen maga is megmondja, hogy unokaöccséről van szó, nem volt nehéz kitálatni, hogy ugyanaz a Pop Nicolae dr ez, aki 1931 tavaszán vádlottként állt a nagyváradi törvényszék előtt, bizonyos kelemetlen ügyek miatt, amely négy kolozsvári asszony halálát jelentette, tiltott műtétek következtében.

Bennünket főképpen az nem lep meg, hogy ez a névjegy belekerült a dosszárba. Hogy miért nem lepődünk meg? Igen egyszerű a kérdés. Mert az antiszemita atmoszféra úgy beleette magát közéletünkbe, hogy Banu államtitkár ur nem talál abban semmit, hogy Oanea szenátor ur névjegyén azt az epitelhon ornanst teszi a Rosenbaum név mellé, hogy zsidó. Régebbi világban is léteztek ilyen névjegyek, de ezek „strend so reservat” mentek és azonnal széjjelszakították. Banu államtitkár ur azonban nagyon akkurátos ember lehet, hogy a dosszárhoz fűzette ezt a kis önvallomást. Mert nagy a bünne ennek a Rosenbaumnak. Borzalmas nagy. De szegény nem tehet róla. Zsidónak született. És ezért a bünéért, ugyir róla a szenátor ur, mint aki ezért megérdemli, hogy állását veszítse. Igen, ne legyen betegségyező pénztári orvos, mert hiszen kell a hely Dr. Pop Nicolae orvosnak, akinek ügyéről a nagyváradi törvényszék irattára tudna bizonyos dolgokat mesélni, bár akkor fel is mentették. Micsoda közéletünk van, oh istenem, ha csak úgy egyszerűen le lehet zsidózni egy derék vidéki orvost. És még hozzá, ki zsidózik?

Azt beszélnek Nagyváradon, hogy Oanea szenátor ur milliókat keres évente Bukarestben zsidó ügyfelektől. Olyan zsidó klientéla nincs talán egyellen bukaresti ügyvédnek sem, mint a szenátor urnak. És mi a hála ezeknek a b... zsidóknak. Ha lehet akkor belérug, így finoman, elegánsan, névjegygyel. Nem furkósbottal, mint ahogy azokat a primitív antiszemiták, azok a részeges hugligánok szokták tenni. Nem! Ez sokalra európaibb. Névjegygyel is le lehet bunkózni valakit. Talán az új névjegy illemtörvény azt is előírja, hogy egy ilyen névjegy, melyik sarkon kell szépen behajtani. Finoman behajtani a merített névjegygyet — miközben egy zsidó existencia török derékon ketté.

Ah, mi naivak, még mi ezért csodálkozunk. Ugye milyen neveltséges. De 27-én ítélet lesz és mi várjuk az ítéletet...

hegy, völgy, domb, síkság zugva zengte vissza az éneket, vele daloltak a madárrák a faágakon, a bokrokban, a füben, dalolt az ég, dalolt a föld és daloltak a gyermekek, az apák és anyák, a mindenségben fölolvadó, ujjongó, végtelen szeretet himnusza szállt az Örökkévaló felé, az ég és föld boldogan ölekeztek össze, a fák a gyönyörűségtől részegen hajtották le virágos ágait és lombjaik csókolták egymást és a kis madárrák is. Örökkévaló legkisebb, legdrágább szolgálói önfelelt csicsérgéssel keresték egymás csörét és a legszentebb harmonia töltötte be a világegyetemet.

Izrael lehajolt, magához ölelte a gyermekeket, megcsókolta őket, a gyermekek is a fölszabadulás, a bizakodás diadalmas érzésével borultak egymás nyakába és szüleik is a holtra reszketető napok rémülete után megnyugodva, megújodva csókolták egymást.

Dal és csók zenéje uszott szerzte a világon és a mindent magához ölelő szeretet csodát mivelt.

Megszűnt a rablás, elnémult a puskák dőreje, boldog béke költözött az emberek szívébe...

HETI GLOSSZÁK

A nagyilondai árvizről

A napilapok már megemlékeztek róla és még gyűjtési akciót is indítottak. Ez a nagyilondai árvíz — sajnos — 40—50 zsidó családot nagyon szomorúan sújtott. Hajlék és kenyér nélkül maradtak és valósággal az éhenhalás veszedelme fenyegeti néhányukat. Nem lehet közömbös reánkénzve és nem szabad, mindegy legyen Erdély zsidóságának sem, az a szomorú tény, hogy a tavaszi áradás többek között Nagyilondán betört a zsidó házakba és ott úgy pusztított, ahogy csak ez a veszedelmes természeti erő, pusztítani tud. A zugó áradat betört a gyanútlan és sok egyéb bajjal küzdő családokhoz és vagyonokat, existenciákat döntött romba. Hogy többek között milyen károkat okozott, álljon itt illusztrációul az, hogy Markovits Simon lisztkereskedőnek házáat teljesen elvitte a víz és az ott elhelyezett vagon liszt, teljesen a víz martaléka lett. Friedman Márkus és Jakab Jenő fűszerüzlete és rövidárkereskedése víz alá került, az áruk nagyrésze tönkrement. A nagyilondai főrabbinak és metszőnek lakását fette tönkre. Dr. Friedmann mostanában odakerült körorvosnak rendelőjéből, új berendezését és műszereit rombolta szét és vitte el a víz. Dr. Hartstein ügyvédnek irodájában is nagy kárt okozott. Az ottani járásbíró irattára pedig szintén az árvíz martaléka lett.

Fáj a szívünk, amikor erről meg kell emlékeznünk és szeretnénk, ha az erdélyi zsidó szívek megmozdulnának és minden egyes zsidó, aki meg tudja érezni, mit jelent egy ilyen elemi csapás, az tegye meg a magáét és juttassa el azt, amit a nagyilondai szerencsétlenül járt szegényebb családok el is várnak Erdély zsidóságától.

Mégsem vagyunk egyenlők!

Mi mindég azt szeretnénk hirdetni, hogy az emberek szeretik egymást. Hogy nincs ellentét zsidó és más vallást követő, más fajisághoz tartozó emberek között. De tehetünk-e mi arról, ha megtörtént dolgokat kell regisztrálnunk? Mit tehetünk arról, hogy hiába írjuk a legbarátságosabb cikkeket, hiába akarjuk a megértés szellemét hirdetni, ha mindég szemünkbe ötlük, ha állandóan felkeresnek bennünket és panaszos hangon mondják, sirják és mesélik el nekünk: hogy nem lehet jönni, menni, utazni, vagy bármely életnyilvánulásban résztvenni, anélkül, hogy szemünkbe ne tűnne, szívünkbe ne nyílalna az a tény, hogy mégsem vagyunk egyenlők, és hirdetik imitt, vagy amott, hogy szeresétek egymást zsidók, magyarok, illetőleg legyetek zsidók, csak mindég mindenhol magyarok, majd megsegít beneteket — a magyarok istene.

Nem színezzük a dolgot, baszél az magáért is. Egy nagyváradi ügyvéd, nevét ne mondjuk, bár tudjuk, Budapest felé utazott. Kupében még több váradi utas ült. Többek között az is, aki nekünk az ügyet elmondta. Biharkeresztesen, egy vöröshaju szeplős kislányt le akart szállítani a magyar határrendőrség, mert utlevele nem volt rendben. A kislány keservesen sir, amíg benn a határrendőrségnél átvizsgálják az ügyet. Fél, hogy leszállítják és mehet vissza a román határ felé, a legközelebbi vonattal. Közben a váradi keresztyén magyar ügyvéd megkérdi a kislányt, hogy milyen templomban imádja az Urat. A kislány színpogva válaszolja, hogy mit érdeklí épen most az urat? Közben visszajön a határrendőr és barátságosan kimondja a szentenciát. Most az egyszer elnézi a határrendőrség a szabálytalanságot és mehet a kis vöröslány Pestre, a mintavásárra. Horribile dictu! A vonat rohog Pest felé és a kislány végre megmondja az ügyvéd urnak, — vallását.

— Római katolikus vagyok — mondja a kis szeplős.

— Ejnye de kár — válaszolja a váradi ügyvéd ur. Hiszen ha előbb mondja, ott

Keresztesen, akkor nyomba közbelépek és megtakarítom magának a sok kellemetlen séget.

— Ez tehát az együttérzés. Bizony-bizony, ha a kislány véletlenül zsidó lett volna, (oh hiszen vörös a haja) akkor az ügyvéd ur bizonyára nem interveniált volna érdekében.

Bizony, bizony így van ez. Egy ilyen kis kép mélyen bevilágít a lelkekbe. És ennél a reflektornál is fényesebb világításnál, aki látni akar és nem teszi vaknak magát, az eleget láthat.

Nem is beszélünk végül arról, hogy vajjon, ha a passzusból, az tűnt volna ki, hogy a kis veres zsidó, vajjon a határkapitány is udvariasan elnézte volna a hibát?

Gám zu letová...

Nagyon kényes kérdés. Mert hiszen a részvét mellett az igazság hangjait kell megszólaltassuk, már pedig az igazság mindég fáj. Erről az Endresz-esetről lesz szó ezúttal a Justiz for Hungaryval kapcsolatban. Nem kell ismételnünk azt, amit az összes lapok oly részletekkel hoztak. Röviden: az oceánrepülő kongresszusáról, amelyet Rómában tartanak meg. A híres oceánrepülő mind odamentek, kivéve Lindberget, akinek gyermekét meggyilkolták. Endresz is odarepült Budapestről, a híres oceánrepülőgéppel, a Justiz for Hungaryval, amellyel tavaly Magyarokkal együtt átrepülték az oceánt és Budapestig repültek vele. Róma fölött szállott már a legendás gép, amikor borzalmas szerencsétlenség történt. A gép lezuhant és Endresz szörnyethalt egy másik pilótával együtt. Minden részvétünk ezért a borzalmas tragédiáért.

De felmerül a kérdés? Hol van Magyar? Hol a társ, akivel együtt küzdötte át a keserves időket, amíg együtt volt a pénz a repülőgép elkészítéséhez és azután a nagy út... Hol van Magyar? Magyar, a másik bátor pilóta Amerikában van. És azért ment Amerikába, mert Budapest mellőzték. Mellőzték attól a perctől kezdve, amikor megtudták, hogy zsidó vér folyik ereiben. Ő háttérbe szorult, őt negligálták az ünnepeknél, a kitüntetésekkel és minden egyébnél, ami egy ilyen oceánrepülő hősnak jogosan kijár. Magyar csalódott, Magyar fájó szívvel bucsút mondott szép Budapestnek és visszament Amerikába. Fáj a szíve, hogy dacára bátorságának, hősiességének, ezernyi kitűnő kvalitásának, — „kinézték“ az országból.

Elment Magyar. És most nem osztóztól barátja és bajlórsa reitendő sorsában. Mily furcsa is a sors utja? Hogy mondták évezredekkel ezelőtt őseink? Gám zu letová... minden jóra vezet...

Amikor a két verekedő közzül — a harmadik huzza a rövidebbet

A német parlament termeli ki egész Európa képviselő házai között a legtöbb botrányt és itt szakadnak be a legtöbbet az ellenzéki képviselők fejei. Olyan mindennapivá vált már ez az évek során, hogy a sajtó is apró betűkkel szedi ki az újabb botrányok címeit. Az elmúlt héten is egy egészen sablonos verekedés történt, ami alig érdemelne egy kis figyelmet, ha nem lenne egy különös sajátsága. Az ugyanis, hogy a két verekedő képviselő közül egy harmadik, aki nem is volt verekedő és nem is volt képviselő, huzta a rövidebbet.

Klotz H. volt hadseregbeli kapitány ellen a nemzetiszocialisták erős attackot intéztek, amely válasz volt arra a brosurára, amit Klotz röviddel ezelőtt a „nácik“ ellen kibocsajtott. A parlament őrsége rendőrségért telefonált és meg is érkezett egy rendőrosztal, amelyek vezetése élén Bernhard Weisz rendőrfőtnök állott. Weisz természetesen rendőrfőtnököt küldte a helyszínre — talán nem is minden tendencia nélkül — aki nem más, mint a hirhedt szociáldemokrata Grzesinsky.

Bernhard Weisz megadta az utasítást és a verekedőket rövid pár perc alatt leszerelték. Az előbbeni parázs verekedés még silány mása sem lehetett volna ennek a botránynak, amely ezután kitört. Füttly, ordítás és pofonok követték egymást és másnap a sajtó vette át a szót. Ilyesmiket írt: Lásd hát német nép mi történik velünk saját hazánkban és önnálló parlamentünkben, ahová ti küldtetek be bennünket! Megjelenik a zsidó fegyveres halalom és kivezet bennünket. Ime és még mondja valaki, hogy nem zsidók uralkodnak a német birodalom felett.

A bomba jól robbant. A szenvedélyek ismét fellángolnak és a két antiszemita verekedő közzül, sem az egyik és sem a másik, hanem a német zsidóság huzza a rövidebbet és velük együtt természetesen: Bernhard Weisz rendőrtiszt, aki felletesei parancsát merészelle végrehajtani.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALLAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16 án. Alapszabályok közzölve Mon. Of. 45.929 Bejegyezve az ilfovi törvény széknél 1929 január 21-én a 6 sz cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjával, legújabbán a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda“ Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmár, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Ijar 21, május 27.

Szombat, Ijar 22, május 28.

Heti szidra: בחקותי

Heti háftóra: ה' עיו ומעיו

Perek 5. פרק ה'

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.50

gyertyagyújtás 9.—

Istentisztelet kezdete 9.05

Szombat befejezése 10.—

— **Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.**

— **Legközelebbi Sevuoth ünnepi számunk bő tartalommal június 7-én jelenik meg.**

— **Templom-rombolás Angliában.** Már megszoktuk, hogy Németországból rövidebb-hosszabb időközben egy-egy zsidó templomrombolásról hoz hirt a táviró. Sőt idehaza nálunk is előfordult már párszor, hogy a nemzeti egység egyik vezérényiségének pártja (Cuza) iskolai példát mutatott e tekintetben. Különös erővel hat azonban az a híradás, hogy az elmúlt héten Angliában történt egy templomrombolás, amely ugy módszerében, mint a végzett munka tekintetében kiállja a német és a hazai rombolások versenyét. Leeds-ben eddig még fel nem derített tetesek behatoltak a Talmud-Thóra helyiségébe, amely a templom épületében van elhelyezve és vandál pusztításokat végeztek ott a zsidó rituális szentségek között. A Talmud-Thóra helyiségéből aztán behatoltak a zsinagógába és felszakították a Thóra-szekrényt, amelyből az összes Thoratekerceket kiszedték és azokat a legbarbárabb módon összeszakították és bemocskolták a szentségtörők. Ugyancsak súlyosan megrongálták a templom berendezését és a falakat nyomdafestéket nem tűrő szennyesszakkal mocskolták be. A rendőrség igen erélyes nyomozást vezetett be.

— **A Palesztinából visszatért kirándulók,** így dr Fischer József, kamarai képviselő, Vermes Ernő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, Weinberger Nándorné, a cluj WIZO egyik vezetője, dr Fried Ábrahám, a sígheti h. cs. volt elnöke és igen sokan a legközelebbi hetek folyamán Erdély különböző városaiban beszámolókat fognak tartani palesztinai utjukról. A beszámolók Erdély különböző városaiban már kezdetüket vették és a szövetség közponija gondoskodni fog további beszámoló gyűlések rendszeres organizálásáról.

Emenorák Harang
Zgyertyatartók, védjegy!
üserlegek,
Sevőszközök,
Ttemplomi kegyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacamul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Szabóságomat áthelyeztem

**Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég mellé)
Olcsón készítek legújabb divatu ruhákat valódi angol szövetekből is!!**

HACKMAYER férfiszabó

— Az erdélyi neolog zsidóság nagygyűlése.

Nagy és fontos eseménye lesz az erdélyi és bánáti nem ortodox zsidóságnak május 29-ike és 30-ika. Ekkor fogja ugyanis az erdélyi és bánáti országos iroda kötelékéhez tartozó kongresszusi hitközségek szövetsége rendes évi nagygyűlését megtartani Brassóban. A nagygyűlésen az országos iroda elhalt kiváló tagjairól: dr Eisler Mátyás kolozsvári főrabbirol és dr Vértes Adolf temesvári hitközségi elnökről emlékbeszédeket fognak tartani. Dr Eisler fölött dr Fischer József kolozsvári hitközségi elnök, kamarai képviselő és dr Vértes fölött dr Drechsler Miksa temesvári főrabbi tart beszédet. A nagygyűlésen természetesen szóba fognak kerülni a zsidóság fontos ügyei, így az iskolai és államsegélyek, képzőtanfolyam, tankönyvpályázat és egyes hitközségek külön ügyei, melyek előreláthatólag be fogják tölteni a nagygyűlés két napra tervezett programját. A nagygyűlés előtt a brassói templomban ünnepélyes megnyitó lesz, melyen dr Deutsch Ernő brassói főrabbi fog beszélni. A nagygyűlés után pedig a brassói hitközség látja vendégül az ország minden részéből összeseregülő kiküldötteket. A kongresszuson résztvehet minden hitközség elnöke, vagy annak helyettese és a hitközségek rabbijai. Ezenkívül minden egyes hitközség 100 adófizető tagja egy-egy képviselőt küldhet a kongresszusra. A kongresszuson összefolyó ügyekben az Izraelita Központi Iroda (Cluj, Regele Ferdinand 54.) ad felvilágosítást.

— **A megsértett önértzet.** Egy zsidó kereskedőt ítéltek el 3 hónapra fogházra Hannoverben, mert megsértett egy nemzeti szocialista képviselőt. A zsidó kereskedő azt mondta ugyanis, hogy ha ő nemzeti szocialista volna és annyira haragudna a zsidókra, akkor elsősorban kifizetné az adósságát, amit a zsidók kölcsönöztek neki. Minthogy a képviselő igen nagyon találva érezte magát, meglette a feljelentést. És a bíróság ítelt. Az ügy mindenestre kissé homályos. Mert nem lehet tudni, hogy a képviselő a mondatnak melyik részét találta sértőnek és a bíróság minek alapján ítélkezett. Ugy sejtjük, a zsidó kölcsönök kifizetésére való erkölcsstelen uszítás képezte az ítélet szilárd alapzatát.

Kolozs gyógyfürdő strandja szállodája étterme gőzfürdője

ujjászületés. Penzió rendszer.

Streng orth. kóser konyha. 50% vasuti kedvezmény. — Bővebb felvilágosítással szolgál a kolozsi sósfürdő igazgatósága.

COJOCNA, Jud. Cluj.

Olcsón és jól vásárolhat!!!

harisnyát, keztyűt, férfiinget, nyakkendőt, bábé-cikkeket és rövidárukat

Szenszki Miklós-nál Saspassage (ORADEA)

— Epe- és májbetegségeknel, epe- és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József“ keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókura különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorra isszuk. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Antiszemita kísérőzene — zsidó koncerten.** Varsó. Lodz közelében lévő Mazowiecka községben az elmúlt héten egy zsidó pianista tartott koncertet, amelyen szép számba jelent meg a helység zsidó és keresztény lakossága is. Alig kezdődött meg azonban a koncert, megjelentek furkosbottal az antiszemiták és „Üsd a zsidót“ jelszóval súlyosan üllegetni kezdték a jelenlévőket. Amidőn a közönség elhagyta a koncert termet és kiözönlött az uccára, ott újabb felfegyverezett huligán csapatok várták készen a publikumot. Az antiszemiták olyan súlyos összecsapást inszenáltak, hogy többen véresen és eszméletlenül kerültek el az uccán. A 65 éves Mayer Bialkowitz, ki unokáját kísérte a koncertre és maga teljesen vak, életveszélyes sérüléseket szenvedett.

— **Két és fél millió dollár a keleteurópai zsidóság számára.** Newyork. — Jónah B. Wise rabbi, az American Joint akcióbizottságának elnöke nyilatkozott a segélykomité legújabb tervéről, mely szerint a közeljövőben felhívással fognak az amerikai zsidósághoz fordulni az iránt, hogy ebben az évben legallább 2.500.000 dollárral járuljanak hozzá a közép- és keleteurópai zsidóság szociális támogatásához. Az akció előkészítése már is folyamatban van és az 585 zsidó vezető férfiaktól és nőktől álló nemzeti tanács, melynek 211 kerületben vannak tagjai meglette az intézkedéseket, hogy a két és félmillió dolláros segélyalapot minnél előbb felhozza az amerikai zsidóság áldozatkészsége útján.

— **A nagykarolyi Chevra Tiferesz Bechurim egylet** folyó évi május 1-én tartotta meg a rendes évi tisztújító választását és a következők lettek megválasztva: Elnök: Kolb Emil, Gondnokok: Weisz Izsák, Böhm Jenő. Ellenőr: Spigel Nándor. Pénztárnok: Rosmann Mór. Választmány: Lebovits Miklós, Egri Dezső, Róth Lázsló, Kolb Jenő, Zafir Jenő, Dávid Mór, Lóvy Lajos, Császár Károly, Heller Béla, Schwartz Adolf, Liebermann Emil, Holczer Mór, Weiszhausz Simon.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express“ poloskairtót és „Express“ Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

Bucuresti
Fióküzlet
Strada
Regala
20 szám

• **MOBILA** •
ORADEAI MŰASZTALOSOK
• SZÖVETKEZETE •
P. REGINA MARIA •
• BÉMER TÉR • 2 •

Butorai
VEZETNEK

**OLCSÓSÁGBAN
SZÉPSÉGBEN és
MINŐSÉGBEN**

Legszebben, legolcsóbban fest, tisztít I. V. O.

Oradea, Uri-ucca 1, Mészáros-ucca 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri-ucca 34. :: Telefon 8-53.

— **Ujabb arab provokáció — egy földre hullt Korán miatt.** Jeruzsálem. Néhány hét óta a nemzeti arab sajtó élénk uszító propagandát fejt ki ismét a palesztinai zsidó hivatalnokok és rendőrök ellen. A zsidó-ellenes mozgalom állítólag a következő esetből ered az arab lapok hiradása szerint: Egy jeruzsálemi zsidó rendőr szolgálata alkalmával súlyosan inzultált egy Korán-t olvasó arab aggasztánt és a brutális támadás után földhöz vágta a szent könyvet. A zsidó rendőrt a központi ügyelet őrizetbe vette és most a vizsgálat befejeztével a következő hivatalos kommunikációt adta ki: — Nem igaz az, hogy a zsidó rendőr minden ok nélkül inzultálta volna az arab férfit. Igaz ellenben az, hogy az arab állandó provokatív céllal kísérté órákon keresztül a szolgálatait végző rendőrt és különböző csellel és fogásokkal akadályozta őt szolgálataiban. A zsidó rendőr végül is elragadtatta magát és véget akart vetni az arab provokációjának. E közben dulakodás fejlődött ki köztük és az arab véletlenül kiejtette zsebéből a Koránt, mely behullt a porba. A zsidó rendőrnek azonban nem volt tudomása arról, hogy az arab Koránt hord magánál. Az arab sajtó természetesen nem fogadja el a hivatalos vizsgálat magyarázatát és tovább folytatja zsidó provokációt.

— **Uszít a spanyol katolikus sajtó.** Az „ABC” spanyol katolikus napilap, amely igen nagy példányszámban jelenik meg a régi recept szerint ismét a zsidókat teszi felelőssé a forradalom miatt. Jóllehet a spanyol nép nem épen hálátlan a forradalom miatt, de ezt a mákonyt még sem veszi be. Az „ABC” továbbá igen hálás hangon emlékszik meg Isabella királynőről, aki tudvalegőleg uralkodása idején kiűzte a zsidóságot Spanyolországból. A királynő — írja tovább az „ABC” — ezzel a ténnyel megőrizte a spanyol nép egységét, míg a köztársasági kormány, amely igen jelentős engedményeket tesz a zsidóknak, súlyosan veszélyeztetli Spanyolország jövőjét.

— **Rabbi Jehuda Léb Hakochen Fischmann,** a Mizráchi Világszervezet legfelsőbb tanácsának elnöke a napokban utrakél Jeruzsálemből, hogy Erec-Iszrael súlyos válságba jutott vallásos intézményeinek támogatására felrzza Európa zsidóságát. A több hónapra tervezett propaganda út során a mizráchi mozgalom illusztris vezetője felkeresi Erdély minden nagyobb zsidó centrumát is, hogy a Keren Erec-Iszrael sel Hamizráchi akciót levezesse. A nemzeti alapon álló vallásos zsidóság, ifjúságával karöltve, nagy előkészületeket tesz, hogy világhírű vendégének jelenléte egyidejűleg manifesztációja legyen a mizráchi gondolatnak.

— **A marosvásárhelyi orth. izr. hitközség** vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlés a lelépett Rosenfeld József elnök helyébe Mandl Mórt választotta meg elnöknek. Az új elnök, akinek agilitása és hozzáértése előnyösen ismert, már hosszabb ideig volt ezelőtt is elnöke az orth. hitközségnek. A választások során alelnökök lettek: Simon Sámuel és Farkas Mór. Gondnokok: Ábrahám Samu, Diamanstein Sándor és Linczer Sámuel, Gazda: Alsó József. Pénztárnok: Rosenbaum Izrael. Elnör: Nádasi Hermann. Előljárásági tanácsosok: Rosenfeld József szeszkereskedő, Gábel Sándor, Diamanstein Dezső és Iszak Béni.

— **Lebrun francia köztársasági elnök — Palesztináért.** Páris. Albert Lebrun, a francia köztársaság új elnöke, mint ismeretes, az utóbbi évek során többször tett nyilvános nyilatkozatokat a palesztinai zsidó munka iránt való szimpátiáját illetőleg. Lebrun elnök aktív tagja a francia Pro Palesztina Lygának és az elmúlt évben ő nyitotta meg a nemzetközi gyarmatiügyi kiállításán a palesztinai pavillont. Az új elnök a mulban is megragadott minden alkalmat, amidőn a zsidókérdésről volt szó, hogy kifejezze nagyrabecsülését a zsidó reneszánsz mozgalommal szemben. Elnöki méltóságának elfoglalása alkalmával sem mulasztotta el, hogy a zsidó újságírók előtt szimpátiáját kinyilatkoztassa.

— **300.000 látogató volt a tel-awivi Levante-Messen.** Tel-awiv. — Május 9-én ért véget impozáns keretek között az óriási siker jegyében lezajlott Levante-Messe. Több ezer főnyi közönség jelenlétében Dizengoff Tel-Awiv város zsidó polgármestere tartott zárbeszédet. A polgármester ismertette a vásár lefolyását, amelyen mintegy 300.000 látogató volt jelen, és közölte, hogy hozzávetőlegesen 175.000 fontra tehető a vásár ideje alatt kötött üzletek összege. Palesztina e vásár kapcsán oly távoli országokkal is üzleti vonatkozásba került, ahová eddig még egyáltalán nem exportáltak palesztinai termékeket.

— **Életmentő zsidó gyógyszerész.** Borszéken az elmúlt héten egy nadragulyát tartalmazó mérges növény, főbb a mezőn játszódozó kis gyermeket megmérgezett. A községben nincsen orvos és az első segélyt Moreno Manó gyógyszerész nyújtotta, aki injekciókat adott a súlyosan megmérgezett gyermekeknek és ezáltal megmentette őket a biztos haláltól. Értesülésünk szerint illetékes körök Bukareszbe terjesztik fel kiültetés végett a borszéki gyógyszerészt, aki a zsidó közéletben régóta tevékeny részt vesz.

— **A régi Nagyváradnak** messze földön hírneves divatáruháza volt hosszú évtizedeken keresztül a Szent László-téren lévő Glücksmann Ármin-féle kereskedés. Ez az üzlet most végre ismét feltétlenül szolid és megbízható vezetés alá került és az új tulajdonos minden törekvése odairányul, hogy a volt Glücksmann Ármin-féle divatbolt visszanyerje a megérdemelt bizalmat. A vevőközönség bizonyára örömmel veszi ezt a hírt, mert ismét alkalmat nyílik, hogy csakis kiváló minőségű külföldi márkás ruha- és fehérnemű anyagokat vásárolhasson rendkívüli olcsó árak mellett. Biharmegye és Nagyvárad zsidósága pedig a cégnél eszközrendő bevételeivel oly zsidó hittestvérünket támogatja nemes törekvésében, aki amellet, hogy somre-sabasz is, egyidejűleg hathatósan részt kér minden zsidó intézményünk erősítésében.

— **Rendőrterror Lengyelországban.** Rövid idővel ezelőtt interveniált a lengyel Zsidó Parlamenti Club a belügyminisztériumnál az irányban, hogy szüntesse meg az ország egyes helyein a zsidóság ellen megnyilvánuló hivatalos rendőrterror lábrakapását. Wizsnic községben ugyanis egy jelentéktelen incidens kapcsán eszméletlenül verték Áron Soroka zsidó kereskedőt, akit aztán a borzalmas kínzások után elengedtek a rendőrségnél. A belügyminisztérium az intervenció kapcsán le is irt a helyi hatóságokhoz és erélyes ulatítás alapján tiltotta el a rendőrséget az ilyen brutalitásoktól. A wizsnici rendőrség most más módot keresett arra, hogy a zsidó lakosságon megboszulja magát a miniszteri intervenció miatt. Különböző rendőri kihágás címén az elmúlt héten 100 zsidó kereskedőt büntetett meg nagyobb összegre, amelynek az a célja, hogy amugy is szomorú sorsban lévő zsidó existenciákat teljesen tönkre tegyék. A zsidó parlamenti Club természetesen ismét eljárt a belügyminisztériumban a rendőri tulkapások miatt és kérte ezek szigorú megrendszabályozását.

Orth. **שר** vendéglő
Báznán
nyitva június 1-től.

Elsőrendű konyha, pontos kiszolgálás biztosítva.
Áron Sámuel Mediás.
A vendéglőnél szobák is kaphatók!

A legszebb
zománccfényű gallérok tisztlja
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

Fürdődressek
fürdőruhák

divatlap szerint egész vékony
finom külföldi anyagból meglepő
olcsó áron készülnek.

LONDON
kötődében
KOSSUTH-UCCA I.

Weisz & Co. textiláru-cég

a volt „Corvin” áruház üzletét a „Hófehérke” helyiségébe (Szt. László-tér, Sas-palota) helyezte át és miután ezen helyiségben üzleti rezsije lényegesebben kevesebb, mint a volt helyiségben, valamint sikerült egy nagyobb tétel **selyem, szövet, vászon és mosó-áru** **alkalmilag beszerezni úgy, hogy áruszükségletét**

csődtömegeladásnál

is **olcsóbban** szerezheti be. Saját érdekében igyekezzen szükségletét beszerezni, míg ezen **alkalmi vétel** tart.

Tisztelettel:

WEISZ & Co.
Szt. László-tér, Ujvárosi drogéria mellett.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**

természetes **Ismándi**

keserűvíze, gyorsan elhárítja a sok évésitől
ivástól eredő kellemetlen érzéseket.

Utasítás minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

A nagyváradai Kishitelbank és Takarékpénztár R.-T. évi közgyűlése

Az a páratlanul hasznos és szociális munkálkodás, melyet a Foundation égisze alatt működő európai csaknem ezernyi kishitelbank több mint egy évtizede kifejt, rendkívül jó hatással van a nagyváradai kisexisztenciák fejlesztésére is. Több mint ezer hiteligénybevevő ügyfél bizonyítja Nagyváradon is, hogy a Kishitelbank páratlanul altruisztikus tevékenysége akkor és oly körülmények között nyújtott számukra segítséget, amikor már nem volt hova forduljanak és anyagi létük, vagy nem létük forgott kockán.

Ennek a szeretetnek és ragaszkodásnak jegyében zajlott le május 23-án délután négy órakor az intézet helyiségében az évi közgyűlés. A komoly zsidó összetartásnak, az önzetlen emberbaráti munkának ünnepe volt ez a közgyűlés, aminthogy az volt valamennyi közgyűlés, amelyet negyedik éve tart meg a Kishitelbank Rt. Mert hiszen a legtökéletesebb emberbaráti munka az, amikor egy igazgatóság és felügyelő bizottság egész éven át teljesen díjtalanul és haszonra vágyás nélkül intézi egy sok körültekintést igénylő intézet ügyeit, csak azért, hogy segítsen minden arra érdemesen és rászorultan.

Borgida József bankigazgató nyitja meg a közgyűlést és felkéri Bleier Adolf ügyvezető igazgatót, hogy olvassa fel évi jelentését. Az ügyvezető igazgató által felolvasott jelentésből kitérnek a banknak páratlanul egészséges struktúrája és mobilitása. A szabad betétek összegének meghaladó készpénz fölött rendelkezik az intézet, úgy hogy bármelyik percben teljes készpénz összegben kifizetheti összes kötelezettségeit. Érdekesebb adatai a mérlegnek: adósok körülbelül 5 és fél millióval tartoznak, a Foundation betéte cca 1.800.000 lei. Az a nagy és mindent elsőprő gazdasági számum itt nem nyilatkozott meg, de azért előrelátásból nagyobb veszteség tartalékolásra történt intézkedés és így a bank nem fizet osztalékot, amelyre még sokkalta jobb időkben sem igen számít a kishitelbanki részvényes, akiknél fontosabb az, hogyha kell mögötte álljon a bank apparátusa.

A közgyűlés meglepéssel és egyhangulag tudomásul vette az évi jelentést. A felmentvény megadását kérik, úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság számára. A közgyűlés egyhangulag megadja azt.

A részvényesek nevében Robitsek Béla, a nagyváradai husiparosok elnöke fejezi ki legnagyobb elismerését azért a munkáért, amelyet az igazgatóság, az ügyvezető igazgató és a felügyelőbizottság valamint a tisztviselői kar kifejtett. Örömmel konstatálja, hogy a néhány hétre felfüggesztett folyósítások újból megkezdődtek és teszi ezt a Kishitelbank abban az időben, amikor a többi bankok teljesen elzárkóznak különböző okok miatt, a legkisebb hitelek nyújtásától is. Kéri a részvényesek elismerését, a közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökíteni és reméli, hogy továbbra is teljesíteni fogja a nagyszerű hivatását a Kishitelbank Rt.

Ugyanígyen értelemben szólal fel Weisz Sámuel is, aki szintén a részvényesek nevében fejezi ki legteljesebb elismerését.

Borgida József elnök bejelenti, hogy az igazgatóság mandátuma lejárt s így új igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása iránt tétet előterjesztést az ügyvezető igazgató által. Bleier igazgató felolvassa az erre vonatkozó indítványt, amelyet a közgyűlés egyhangulag megszavaz s így a következő évre az új igazgatóság tagjaiul a következőket választják meg: Adler Jenő, Borgida József, Dr. Bárdos Imre, Bleier Adolf (ügyvezető igazgató), Deutsch Ignátz, Flegman Armin, Erdélyi Jenő, Klein Adolf, Kesztenbaum Miksa, Mandel Béla, Nussbaum Sámuel, Schwartz Jakab, Rosenberg István, Dr. Váradi Ödön, Wasserström Sándor. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Dr. Lévai Béla, Kirsch Henrik, Leitner Zoltán, Schustek Adolf, Weisz Kálmán, Weinberger Fülöp.

Hozzászólás az „El Temesvárról” cikkhez

Tisztelt Szerkesztő ur! Olvastam a „Népünk” legutóbbi számában „El Temesvárról” című cikket és engedje meg, hogy a lehető legobjektivebb hangon mondjam el az Önök lapjának hasábjain azt, ami nekem fáj a Szövetség központi irodájával szemben. Mint régi jó cionista, borzasztó örömmel láttam azt a világszerte megnyilvánuló érdeklődést, amelyet a tel-awivi mintavásár kellett. A lehető legjobb propaganda volt a zsidó újjáépítés szempontjából, s már előre örvendtem annak a nagyszerű propaganda alapnak, amelyet ez a világkiállítás nyújt az erdélyi cionizmus vezetőinek. Azt vártam volna, hogy miután a temesvári vezetőségből néhányan künn voltak, hazajövetelük után, cikkek, brosúrák, kommunikák jelennek meg az ország lapjaiban, előadásokat fognak tartani, arról amit ott künn láttak és tapasztaltak. A mi kis városunkban, ahol én lakom szintén van egy lap, amely szívesen közölné palesztinai híreket, amely igen jó hatással volna a Keren Kajemet és Keren Hajjesod későbbi akcióinál.

De mit látunk? Sajnos ez a különös eszköz is meddővé vált a Sövetség kezében. Igaz, hogy annak idején egy ügyvezető igazgatóra és egy főtitkára akarták bízni a két alapnak dolgait, meg a Szövetség vezetését is és igaz az is, hogy ebből nem lett semmi. De mégis két jól dotált vezetője van a Szövetségnek meg az alapoknak és ennek dacára egy ilyen különös alkalmat elszalasztanak, hogy felvilágosítsák az erdélyi zsidó közvéleményt arról a heróikus munkáról, amely ott künn folyik. Egy ilyen tel-awibi mintavásár kitűnő alkalom lett volna arra, hogy a közönyösök, vagy ellenséges érzelműek revízió alá vegyék álláspontjukat és felkesz hibeivé váljanak a cionista eszmének. De Temesvár nem reagál erre a szükségyszerűségre. Csak vár és vár... vajjon mire vár?

Talán arra, hogy elvigyék onnan a központot? Én is úgy gondolom, hogy nem is rossz idea az, amit Önök felvetettek legutóbb. Talán valóban jó volna elvinni a Szövetséget máshová?...

Egy hűséges cionista olvasójuk.

A biharmegyei Zsidó Párt szervező munkája

A Zsidó Párt biharmegyei és nagyváradai tagozata intenzív beszervezési munkálataira határozta el magát. Ugy a megye, mint a város zsidó lakosságával élénkebb kontaktust szándékszik felvenni, hogy a közös megbeszélések révén, tisztázza azokat a problémákat, amelyek a zsidó élet bármely vonatkozásában megoldásra várnak. Különösképpen a gazdasági válság enyhítése szempontjából úgy a rendelkezésére álló politikai, mint társadalmi eszközökkel, nagy feladatok hárulnak e téren a Zsidó Pártra.

E célból a Zsidó Párt megyei központi szervezete elhatározta, hogy a személyes kontaktus felvétele úján, úgy a város különböző részeiben, mint a megye zsidó lakta helyiségeiben gyűlések keretében, részben reorganizálja a már meglevő csoportokat, részben pedig, ahol ezideig nincs, új zsidópárti körzeteket állít fel.

A Zsidó Párt legelső ily irányú gyűlését a jövő héten tartja meg a Zsidó Iparosok Körös uccai egyesületének nagy tanácstermében. A gyűlés pontos időpontját a párt a helyi sajtó úján fogja közölni.

A Zsidó Párt elnöksége ismételtén figyelmezteti úgy a párt tagjait, mint párt keretén kívül álló jogorvoslást kereső zsidó testvéreket, hogy a párt központi irodája (Szinház u. 4, I. emelet) a hivatalos órák alatt d. e. 9—1 és d. u. 3—7-ig rendelkezésükre áll.

Ezelőtt Most

Egy igazi vigasz idegbetegeknek

az én most megjelent könyvem. Ebben a könyvben többéves tapasztalatok vannak megírva az idegbetegségek okai, keletkezése és azok gyógyítási módja. Az egészségnek ezt az evangéliumát teljesen ingyen bárkinek megküldöm, aki ezt tőlem levélben kéri. Köszönő levelek ezrei igazolják jelen mű maradtalan, egyedülálló eredményes munkáját a szenvedők lelkiismeretes gyógyítása terén. Aki az idegbetegek nagy táborához tartozik, aki szöraközöttségben, tériszonyban, feledékenységben, ideges fejfájásban, túlzott érzékenységekben, álmatlanságban, gyomorbántalmakban, izomfájdalmakban, álltalános és részleges testi gyengeségekben, vagy más számtalan jelenségben szenved, meg kell hozassa ezt a könyvet. Aki ezt figyelemmel elolvassa, a megnyugtató meggyőződés birtokába jut, hogy van egy egyszerű út a meggyógyuláshoz és az életöröm megszerzéséhez. Ne várjon, hanem még ma írjon alábbi címre: Postsammelstele: ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O. Michaelkirchplatz 13, Abt. 732.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntek: „Alraune.” A címszerepet Brigitte Helm játssa. — Szombat, vasárnap, hétfő: „Aranyrablók és Maurius.” — Hétfő este: Monty Hanna fellépte.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Egy kis ballépés.” Renate Müller és Hermann Thimig együttes filmreke az Ufa-filmgyár ezidei gyémánt-sorozatából.

Cinematograful FILMPALACE

Péntek, szombat, vasárnap: „Mámorkeringő.” Hangos szerelmi történet. 10 hangos felvonás napjainkból. Főszerepben: Hans Stüve, Mady Christians.

Primăria Municipiului Oradea, „Serviciul Economic”
No. ad. 11083/1932.

Publicațiune

Primăria Municipiului Oradea, aduce la cunoștință generatului, că grădina din str. Teatrului No. 2, fost „Atlantid” se arendează pe sezonul de vară a anului 1932, adeca 1 lunie 1932 până la 1 Noemvrie 1932, în conformitate cu hotărârile Comisiei Interimare No. 6895/1932 și 11083/1932 din 20 Mai 1932.

Oferite inchise și sigilate și insoțite de o garanță de 5% din arenda oferită se vor înainta Serviciului Economic al Primăriei Etaj I, camera No. 28, până în ziua de 30 Mai 1932.

Condițiunile de arendare și alte informațiuni se pot ști la Serviciul Economic al Primăriei în fiecare zi, în orele de birou.

Oradea, la 25 Mai 1932.

Președintele Comisiei Interimare: Dr. D. Găldău
Secretar General: Dr. Voștinari

Végre ismét szolid megbízható vezetés alá került az évtizedek óta előnyösen ismert

GRAND MAGAZIN PARIS
volt **GLÜCKSMANN ARMIN** divatáruház
Szent László-tér.

A nagyközönség kedvelt beszerzési forrásának új vezetője csakis elsőrangú minőségű külföldi márkás női és férfi kelengyeárakat, u. m. vásznakat, damasztlokat, damasztkészleteket, selymeket szövetet és mosóárakat hoz forgalomba **a legszolidabb, rendkívül olcsó árakban.** Vételkötelezettség nélküli megtekintés céljából szívesen állunk rendelkezésre, hogy bemutathassuk olcsó árainkat.

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva.

RÖVID HIREK

AMSTERDAM. November 24-én ünneplik Baruch Spinózának, a nagy zsidó filozófusnak 300 éves évfordulóját. Az előkészületek az ünnepély megtartására megkezdődtek. — A hágal zsidó hitközség elnöke, Adolf Simons, a kormány részéről egy magas kitüntetésbe részesült abból az alkalomból, hogy a hitközségi vezetőség most nyitotta meg az új árvaházát.

BELGRÁD. A belügyminisztérium öt zsidó politikust nevezett ki a belgrádi városi tanácsba. Közöttük S. Demajo képviselőt, S. Russol, a rabbitanács titkárát és Simion Sassot, a kamara kabinetfőnökét.

SZÓFIA. A múlt héten tartották meg Szófiában a világháboruban elesett zsidó katonák emlékünnepélyét. Ez alkalommal egy új zsidó kórházat is felavattak. A kórház folyosóin kőtáblákban vannak megörökítve az összes elesett zsidó hősök nevei. Az ünnepségen a kormány miniszterei is megjelentek.

ZÁGRÁB. Dr. H. E. Kaufmann főrabbi 67 éves korában elhunyt. A főrabbi kiváló zsidó író és történettudós volt.

NEWYORK. Junius eszején jár le a női konfekció munkásoknak kollektív szerződése. Minthogy a munkaadók egyelőre tartózkodnak az újabb kollektív szerződés aláírásától, a munkások szövetsége elhatározta, hogy sztrájkba lépteti a munkásokat. A sztrájk kapcsán 30.000 zsidó munkás szünteti be a ruhagyártást. — 74 éves korában Newyorkban elhunyt Cyrus L. Sulzberger, a zsidó mezőgazdasági segélybiztoság volt elnöke és számos karitatív intézmény megalapítója.

BÉCS. Az elmúlt héten tartotta meg a bécsi ügyvédi kamara elnökválasztását, amelyen nagy többséggel dr. Siegfried Kantor zsidó ügyvédet választották meg. Ez az első eset, hogy az ügyvédi kamara elnöki tiszttségét Bécsben zsidó tölti be.

JERUZSÁLEM. Az Emek-völgyében Kfar Jecheskel kolónián a zsidó munkások és beduinok között összeütközésre került a sor. Az incidens következtében két zsidó munkás megsebesült. A rendőrség a támadó beduinok közül kettőt letartóztatott. — A Ness Ziona kolónián, Jeremia Boxer zsidó kolónista illetékes gyújtogatás következtében kigyulladt. A tetteseket a közeli Kubeiba arab faluban keresik. — Felavatták a jeruzsálemi egyetem botanikai intézetét. Az intézet költségeit B. Lamport newyorki filantrop viseli.

MANCHESTER. A manchesteri zsidó hitközség 70 éves elnöke, Nathan Laski tiszteletére a hitközség intézményei Palesztinában egy Kfar Nathan Laski kolóniát alapítanak.

KLOSTERNEUBURG. A napokban hunyt el a kiváló zsidó röntgenológus, dr. Isak Robinsohn.

RIGA. Alita községben horogkeresztes ifjú huliánok behatoltak a zsidó temetőbe és vandál rombolásokat végeztek a sírkövek között. Mintegy 21 értékes sírkövet törtek össze, többek között egy nagynevű rabbinak emlékkövét is. A rendőrség egy 15 éves gyermeket vett őrizetbe.

BERLIN. „Segítsétek a zsidó gyermekeket” — cím alatt bizottság alakult a berlini zsidó hitközség keretén belül, amely az elszegényedett és nyomorgó zsidó gyermekek felszámolását tűzte ki célul. — A birodalmi minisztérium egy rendeletet bocsátott ki az alkalmazottak szabadságolását illetően, mely szerint a nagy zsidó ünnepeken a zsidó alkalmazottaknak nem jár kötelező szabadság. — 85 éves korában meghalt Ábrahám Hermann nagynevű filantrop, aki többek között egy olyan hatalmas gyermekmenhelyet alapított, amelyben 8000 gyermekről gondoskodnak.

MOSZKVA. 60 éves korában a napokban hunyt el P. S. Kogan irodalmi kutató, aki a moszkvai orosz tudományos akadémia elnöke volt. — Egy odesszai rabbi, aki Oroszországba ment atyja sirjának meglátogatására, a szovjethatóságok letartóztatottak, mert utlevele és vizumja nem volt rendben. Kuk jerusálemi főrabbi és az angol követség intervenciójára a rabbi szabadon bocsátották és Palesztina felé engedélyezik számára az utat.

KRAKÓ. Az elmúlt év novemberében a krakói súlyos antiszemita zavargások alkalmával betörték a Royal-kávéház ablakait is és a horogkeresztesek kiűzték onnan a zsidó vendégeket. Ennek kapcsán a rendőrség letartóztatott 2 fiatal zsidó cserkészit, akiket most a bíróság két hónapi börtönrre ítél.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak
Schulhof Emilné
Orient Szövőművészeti Iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

Hogyan kell imádni a Teremtőt?

A szadagorai rebbe egy fagyos téli estén kiment a szabadba, hogy az ujhald fölött áldó imát mondjon. Ulközben egy kozákkal találkozott, aki mint egy hóval fedett szobor mereven állott a téli éjszakában. A rebbe csodálkozva tünődött: milyen titkos erő, kicsoda hősiesség lobog a katonában, hogy dacolva a fagglyal, mozdulat nélkül tud állni a vártán. — És ha megfagysz, te szegény ember — tört ki belőle önkéntelenül a csodálat. — Akkor egy másik bajtársam foglalja el a helyemet — felelte kősi nyugalommal a katona. Akkor áhitatos elragadtatással így szólott hiveihez a szadagorai:

— Látjátok így kell az I'tent is imádni egész szívvel, egész lélekkel, a legnagyobb önfeláldozással; az imának olyan tüzzel, olyan odaadással kell történnie, hogy I'ten különös kegyelmének kell tekinteni, ha az imában való teljes felolvadás után, az emberbe visszatér a lélek.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Engress
Endetail

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni

Dr Popper Ákos nagyváradi bankigazgató agyonlőtte magát

Lapzárta után értesülünk, hogy Nagyvárad agyongyötört életének megrettenítő szenzációja van. Szerda este 9 órakor fűbelőtte magát és meghalt Popper Ákos, az Egyesült Bank és Takarékpénztár vezérigazgatója.

Dr Popper Ákos halálával az utolsó egyike mult el azoknak a zsidó közgazdasági férfiaknak, akik a lezajlott 30 esztendőben kiemelkedő és maradandó szerepet játszottak Nagyváradon. Igen fiatalon alapította meg a Központi Takarékpénztár Részvénytársaságot három évtizeddel ezelőtt, amelyet Nagyvárad egyik legerőteljesebb intézetévé fejlesztett és az első közvé emelte akkor, amikor a Biharmegyei Termény- és Hitelbankkal összeolvastotta és a mai Egyesült Bank és Takarékpénztárt ezzel megteremtette. A bank különböző tranzakciókon keresztül töretlenül őrizte meg presztízsét és erejét. A bank vezetésén kívül résztvett dr Popper Ákos minden közgazdasági és társadalmi akcióban. Tíz éven keresztül volt elnöke a Kereskedelmi Csarnoknak, vezetőszeretpet vitt Nagyvárad régi törvényhatósági életében, a neolog zsidó hitközségben és a Kereskedelmi Kamarában, legutóbb pedig a Nagyváradi Arutözsde elnöke volt.

Padlólakkok, poloskairtok, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrással

Pontos figyelmes kiszolgálás! - Szombat és ünnepnapon zárval

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Kishitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság, Cluj

MEGHIVÓ

A Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. Cluj, 1932 május 29-én, vasárnap d. e. 11 órakor a neológ hitközség, Calea Regele Ferdinand 52 sz. alatti tanácstermében tartja

1931. évi VI. rendes üzletévi közgyűlést,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Cluj, 1932 május 20.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. Az 1931. évi zárszámadások jóváhagyása és a felvetések megadása.
3. Választások.
4. Esetleges indítványok.

Határozatképtelenség esetén a közgyűlés 1932 június hó 5-én, d. e. 11 órakor ugyanott fog meg-

tartatni, ez a közgyűlés azonban a megjelentek számára való tekintet nélkül fog a tárgysorozat tekintetében határozni.

Esetleges indítványok csak abban az esetben tárgyalhatók a közgyűlésen, ha azok az intézet helyiségében 1932 május 26-ig bezárólag írásban benyújthatnak.

Figyelmeztetjük a t. részvényeseket, hogy a Kereskedelmi Törvény erre nem kötelez bennünket, hanem csupán előzékenységből küldünk mindenkinek névre szóló igazoló jegyét is. Aki tehát igazoló jegyét a közgyűlésig nem kapná postán kézhez, az sziveskedjék az intézet pénztáránál, Regina Mária 11, Telefon 5-44 azt megsürgelni, annál is inkább, mert a közgyűlésen csak azok a részvényesek bírnak szavazati joggal, akik az intézet által kiállított igazolójegyet fel tudják mutatni.

Aktívák	MÉRLEGSZÁMLA	Passzívák	
Készpénz	660.837	Alaptőke	2.000.000
Látarszóló bankkövetelések	2.292.608	Tartalékalap	100.000
Váltókölcsönök	9.893.015	Kétes követelések tartalékalapja	136.527
Borsai kölcsönök	2.412.700	Dr. Bernhard Kahn tartalékalapja	255.395
Berendezés	233.255	A. I. R. F. követelése	3.948.777
Átmeneti tételek	93.750	Testvérintézetek folyószámlái	315.162
		Közléti tételek	7.457.422
		Szabadbetétek	815.765
		Folyószámlahitelezők	236.702
		Átmeneti kamatok	123.694
		Jövő évi kamatok	109.841
		Fel nem vett osztalékok	42.390
		Kétes követelések tartalékalapja	43.475
		1931. évi tiszta nyereség 1.017	44.490
	15.586.165		15.586.165

Veszteség

NYERESÉG- VESZTESÉG-SZÁMLA

Nyereség

Betét- és folyószámlakamatok	803.183	1931. évi nyereségáthozat	4.954
Üzleti költségek	988.397	Kamatok	1.697.562
Kétes követelések tartalékára	43.473	Jutalékok és egyéb bevételek	133.554
1931. évi tiszta nyereség 1.017	44.490		
	1.836.070		1.836.070

„Tipografia Românească” bérlőt Oradea, Aleea Romei No. 2. — Telefon 87.